

BASIN BÜLTENİ

İLK TÜRK DERİN DENİZ ÇALIŞTAYI

19 Haziran 2017, Gökçeada, Türkiye

Birinci Ulusal Derin Deniz Çalıştayı, İstanbul Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi, Deniz Biyolojisi Anabilim Dalı, tarafından Kuzey Ege Denizi'nde bulunan Gökçeada'da, gerçekleştirildi. Türk Deniz Araştırmaları Vakfı (TÜDAV) sponsorluğunda yapılan çalıştaya, 11 kurumdan yaklaşık 30 araştırmacı katılarak derin deniz çalışmaları için önemli katkılar sağladı.

© B.Topaloğlu/TÜDAV

© B.Topaloğlu/TÜDAV

Finike Denizaltı Dağı'ndan örneklenen derin deniz balıkları

Türkiye denizlerinde derin deniz çalışmaları son yıllarda başlamış olup bu alandaki çalışmalara daha fazla önem verilmelidir. Türk denizlerinin% 60'ından fazlası 200 m'den daha derin olan “Derin Deniz” diye tanımlanan bölgedir. Bu toplantının temel amacı, fiziksel, kimyasal ve biyolojik oşinografi gibi farklı disiplinlerden araştırmacıları bir araya getirmek, Türkiye'de derin deniz araştırmaları için ulusal bir yol haritası ve öneriler sunmaktır. Bazı araştırmacılarımız derin denizlerde gerçekleştirdikleri çalışmaların sonuçlarını bu toplantıda paylaşmıştır. Bu amaç doğrultusunda, bu alandaki araştırma ve bilgi eksikliği ortaya koyularak olası eylemler ve çözümler ayrıntılarıyla tartışılmıştır. Özellikle Türk denizlerinde derin deniz ekosistemi için yoğun araştırmaların gerekliliğinin ve konunun öneminin altı çizilmiştir. Toplantı tartışmalarının ana konuları, derin denizler hakkındaki bilgilerimizi arttırmak amacıyla yapılan araştırmalar ve ortak çalışmaların maliyetidir.

Derin deniz bölgelerinin, fiziksel, jeokimyasal ve biyolojik özellikleriyle ilgili çok az bilgi bulunmaktadır bu alanlar ekstrem habitatları içerirler. Finike (Anaximenes) denizaltı dağları ile Marmara Denizi'ndeki deniz suyu soğuk su sızıntıları ve hidrotermal bacalar oldukça az bilinmektedir. Bu alanlardaki ayrıntılı çalışmalar büyük önem taşımaktadır. Beslenme olanakları ve besin kaynakları sınırlı olduğu için derin deniz türleri oldukça hassastır. Hayat döngüleri, pelajik ekosistemdeki yaşam döngülerinden tamamen farklıdır. Bu konuda sınırlı bilgi olmasına rağmen, derin deniz türlerinin genellikle yavaş üreyen, farklı üreme stratejileri geliştirebileceği bilinmektedir.

Davetli konuşmacılardan olan ODTÜ'den Dr. Mustafa YÜCEL, dünya çapında derin deniz araştırmaları hakkında değerli bilgiler sunmuştur. Son yapılan çalışmalardan "Alvin" Denizaltısı ile derin deniz örneklemesini anlatan çalışma katılımcıların ilgisini çekmiştir. Dr. Yücel, belirli bir alanda sürekli olarak düzenli araştırmalarının önemini belirtmiştir. Bu, örnek Akdeniz'deki Finike (Anaximender) denizaltı dağları gibi özel alanlar için temel bir öneri oluşturmuştur. Katılan diğer bilimciler de derin deniz balıkları, yumuşakçalar, süngerler, mercanlar, kabuklu hayvanlar, derisidikenliler ve poliketler ile ilgili bulgularını sunmuştur.

Derin deniz yaşamı veya biyolojik çeşitliliği, dünyanın en zengin tropik yağmur ormanları ile karşılaştırılabilir. Derin deniz türleri insanlar tarafından nadiren rahatsız edilen ortamlarında yaşar ve yavaş ilerleyen, geç olgunlaşan ve Akdeniz endemiği olan son derece hassas türlerdir. Derin deniz mercan ve sünger toplulukları, ilaçlar, enzimler, zirai ilaçlar, kozmetik ürünleri ve diğer ticari ürünler için büyük potansiyeli olan doğal ürün kaynaklarıdır. Akdeniz'de Abissal düzlükler, Denizaltı dağları, hidrotermal bacalar ve Soğuk su mercanları gibi derin deniz yaşam alanlarını yeterince bilmiyoruz. Karadeniz'de ise, hidrojen sülfür nedeniyle 200 m derinliğin altında yaşam sınırlı olmakla birlikte yine de anoksik koşullarda deniz canlılığının çok zayıf da olsa varlığı bilinmektedir.

Derin denizlerin yaşam alanlarının yönetimi son zamanlarda birçok forumda tartışılmaktadır. Son zamanlarda BM, devletleri derin deniz ekosistemlerini derin deniz balıkçılığının yıkıcı uygulamalarından korumaya çağırıyor. Buna ek olarak, Avrupa Birliği, bu yıl yürürlüğe girecek olan 800 m'nin altındaki derin deniz trolüyle ilgili yasak da dahil olmak üzere, derin deniz balıkçılığının yönetimi için düzenlemeler yayınlamıştır.

Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu (GFCM), Doğu Akdeniz'de Erasthostanes bölgesi gibi hassas derin deniz habitatları için deniz trolünün yasaklanması gibi bazı öneriler sunmuştur.

Çalışma toplantısı sonunda, TÜDAV başkanı ve toplantı sorumlusu Prof.Dr. Bayram ÖZTÜRK tarafından, bir çalışma grubu oluşturulması, derin deniz ekosistemi üzerine çalışmalar için ulusal bir yol haritası oluşturulması, tüm paydaşlar ile işbirliği gibi öneriler sunulmuş; Ayrıca Karadeniz ve Akdeniz'deki yerel kurumlar tarafından Türkiye etrafındaki derin deniz habitatlarının ve türlerinin korunması için uyumlu bir eylem planının hazırlanmasının gerekli olduğu ortaya konmuştur.

